

declarationem, videndus Bart. in extrav. ad reprimen- dum. Georg. Natta in repetitione ipsius clem. & ibi etiam Lanfranc. Marant. de ordine jud. 4. p. 9. dist. à princ. fol. mihi 186. Optimè Othavian. Cachetan. in decisionibus Pedem. dec. 3. per totam. & Perez de Lara in tract. de annivers. & Capell. lib. 1. c. 10. à n. 46. cum plurib. seqq. quibus locis exactè tractant de natura & qualitate dictionis summarie, simpliciter, de plano, sine strepitu, & figura iudicii, de quibus in dictis clem. & quid unaquæque appetat in iure.

145 Et de prædicta & de modo procedendi in causis beneficiabilibus juxta tenorem d. clem. dispensiosam; & d. clem. sepe, ultra prædictos latè tractat & feriatim Lam. in tract. de iure patro. 12. art. cum sequentib. & supra 9. q. princ. 2. p. lib. 2. & per totam q. princ. 10. & 12. cum omnibus suis articulis eadem 2. p. lib. 2. & styllum Rotæ in causis beneficiabilibus, & spiritualibus quæ ibi agitantur, latè ponit, ex aliis pluribus Sebastian. Van- tius in tract. de nullit. sententiarum ex defectu processus à n. 58. usque ad 66. in quo quidem advertit, quòd cum styllum curiæ, seu loci in quibus causa agitur, non autem styllum delegantis. fervandus sit ut per Egidium concl. 78. super appellatione, & quæ ipse Vant. ibi n. 56. idcirco si Papa causam alicui iudici in partibus cum potestate summarie procedendi, commiserit talis iudex non cogereur fervare styllum, & terminos Romanæ curiæ, sed juris communis dispositionem sequi deberet, ex Egidio concl. 82. si Papa: nam talis styllum ad alia loca non se extendit. Roma. consil. 367. col. 3. Aimon. consil. 121. scripsi, colum. penult. prout nec styllum palatii non extra egreditur, nec ad alia se extendit Egidius conclus. 177. etiam ubi, quòd & ex aliis auctoritatibus nos supra cap. 10. hac 2. part. n. 27. probavimus, quòd styllum Rotæ non attenditur extra curiam in lite vertente in partibus, diffusè etiam dixi supra 1. part. capite 2. §. à principio.

148 Unum tamen non dissimulabo, quòd quando in sententia, rescripto, vel quavis alia dispositione, summarie procedi jubetur: processus formandus est in forma judiciali, ut constat ex Doctoribus in toto hoc articulo supra citatis, dictio enim (summarie) aliter quam in judicialibus actibus non verificatur, nam in processu summario, & etiam si in eo procedatur simul, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura iudicii, licet ordo iudicii tollatur; non tamen substantia iudicii, ac ideò causæ cognitionem adhiberi necesse est, nec legitime probationes, prout causarum qualitas exposcit, sublata censeri debent, latè pluribus relatis Pedemont. ubi supra d. dec. 1. sub n. 1. & 2. Perez de Lara in d. c. 3. n. 46. cum tribus sequentib. & quia quando sic proceditur requiritur citatio, juramentum calumniæ; & similia, quia actus sunt judiciales, non autem extrajudiciales, ut expressè ex aliis dicit Baptift. de S. Blas. in tr. de arbitro & arbitr. q. 30. & 31. & sic quòd coram eo, qui extrajudicialiter procedit, non juratur de calumnia, ubi etiam q. 29. 30. 36. 39. & 40. quòd libellus, liris contestatio, recusatio, interrogatio, ac processus publicatio & similia, sunt actus judiciales, non extrajudiciales.

150 Et quoniam d. clem. dispensiosam, quæ ita summarie, & in beneficiabilibus procedendum, disponit, situatur sub titulo seu rubrica de iudiciis, ergo ejus processus pertinet ad iudicium, & in judicialibus verificari debet. Etenim quando aliqua materia ponitur sub aliquo rubro, ex hoc iudicatur esse illius naturæ, cujus est rubrum, ita vult gl. notab. in c. 1. in c. si super gratia. & ibi Dominicus de offic. delegati, lib. 6. gloss. in c. ubi qui rescript. eodem lib. gloss. in clem. unica de offic. delegati, quas commendat ad id Panormit. in proemio decretal. & in c. suspensionis de offic. delegati Joan. de Imola rubr. ff. de verb. oblig. Everard. in locis legalibus, in loco, à rubro, quia lex vel Canon debet intelli-

gi secundum Rubricam, sub qua situatum est ex eisdem auctoritatibus. Et ita consultus semel respondi, dum super electione præbendæ Doctoralis Tudensis Ecclesiæ, ad quam Licentiam Ferdinand. de Mera ac Carbasjal oppositor comparavit, coram Capitulo exceptiones irregularitatis, bigamie, ordinum, & alias legitimas opponens, contra personam alterius, pariter oppositoris ad præbendam; & à Capitulo recusante eas examinare, & de his cognoscere, appellavit ipso Licent. Mera, & protestatus auxilium Regium violentiæ, & adductis actis ad hanc Curiam aliam Gallogræcam, me patrocinante, informante, & insistente appellationem legitimam foreque necessariam super exceptionibus judicialiter procedi, decretum est à toto Senatu, ad datum tertium genus violentiæ. Nempè quæ oyendo el Cabildo y el Obispos,ò el que dellos pudiesse y deviesse conofcer, al Licenciado Mera sobre sus excepciones, y procediendo en ellas conforme à derecho, no hazia fuerza, y no lo haziendo, la hazia otorgasse. &c. & hujus decreti intimata Regia provisione Episcopo, & capitulo, quòd cum voluisset, extrajudicialiter de dictis exceptionibus cognoscere, licet Episcopus contra; iterum D. Ferdi. de Mera appellans protestatur, & visò processu per totum Senatum me informante, ac iterum insistente, jus esse, ut omnino de eis debet fieri judicialis examinatio, licet in judiciali summario ex supra dictis auctoritatibus, & clementinis, iterum tertium genus datum est in Senatu, ut procedendo summarie, & dando al Licenciado Mera dies dias mas de termino, no hazia fuerza, y no lo haziendo, la hazia otorgasse. &c. Ita intelligi in judiciali cognitione juxta Clement. dispensiosam respondi, cum ita jus dicitur, quando in electione comparet, contradicitor legitimas exceptiones opponens, ut hæcenus dictum est superius, & quia verba iudicii debent intelligi secundum mentem juris, text. in cap. causam, de rescriptis, l. si stipulatus, in princ. de usus. l. Gallus, §. quidam restè, de liberis & posthum. Alexand. consil. 2. numer. 2. lib. 3. & ita intelligendum esse, omnes Senatores nemine dempto, non aliter, affirmarunt. Melius tamen & commodius erit pro hujusmodi subtilitatibus vitandis, ad parcendis litigantium expensis, ut clara decreta concipiuntur propter cavillationes excusandas, quæ ex verbis obscuris, & subtilissimi juris solent deduci, & alterari: multa etiam alia, quæ ad extrajudiciales spectant quæstiones, inferius dicemus.

Hujus sic expeditæ materiæ præparatio principalis nostræ quæstionis resolutionis locum facit, an iudex Ecclesiasticus vim faciat, non deferens appellationi interpositæ à provisione cuiusvis beneficii, in qua partem negativam, nempe vim non fieri tenet Lambert. de jure part. p. 2. q. 11. art. 5. n. 2. vers. bene verum, dicens, quòd quando institutio facta est, possessionem adeptam non esse attentatam, appellatione pendente, cum suspensivo careat, sed imò posse exequi, mandari institutionem, pro qua etiam parte videtur text. expressus in c. constitutus el 2. 46. in ordine de appell. ubi dicitur, quòd contra electum, vel confirmationem non admittitur exceptio vel appellatio, ad impedimentum electionis, vel confirmationis effectum, sed demum posse habita possessione, pro quo solet etiam citari Philipp. Franc. ibi.

Et in terminis, ut nulla violentia fiat in provisione Capellaniz, si appellationi non deferatur, videtur affirmare Cavallos in contra comm. q. 693. n. 3. in 120m. per text. in d. c. constitutus, ut hujusmodi Capellaniz provisio non impediatur, vel suspendatur, etiam si fuerit appellatio interposita & suprema Cancelleria ad quam vehitur per viam violentiæ, aliquando vim fieri, aliquando verò non fieri, arbitrari, licet melius esse (dicat) appellatione sprete, ut tales provisiones exequantur, n8

ne ultima testatorum elogia, & animarum eorum suffragia suspendatur, bonaque, lide pendente dispensatur, ex quibus ipse videtur probare appellationem interpositam in provisione beneficiorum admittendam non fore, quo modo emissæ, five extrajudicialiter procedatur, five in contradicitorio iudicio.

155 Sed ne te detineam diutius, illa est concors, ac acceptissima omnium Doctorum, & Rotæ sententia, omni jure probabilis ac vera in hoc articulo circa provisionem quorumcumque beneficiorum, quòd si in ea procedatur sua primordiali natura retenta, hoc est extrajudicialiter, appellatio emissæ ab alia nullatenus suspendat nec impediatur possessionis beneficii, seu Capellaniz ademptionem, nec violenta, nec attentata dicitur, nec vis in delationis denegatione committitur, quemadmodum nec in cæteris actibus extrajudicialibus, de quibus supra ad princ. hujus capituli dixi: textus est expressus, (sic etiam à Doctores statim citandis, communiter intellectus) in c. constitutus el 2. 46. in ordine de appell. supra citatus.

Aut enim ipsa beneficiorum provisio amissa primæva & alterata sua natura, judicialiter celebratur, in contradicitorio iudicio cum contradicitor, & causæ cognitione iudicii ordine servato, & per diffinitivam 156 sententiam (secundum quæ hucusque dicta sunt) tunc ab ea emissæ appellatio suos effectus retinet, ita ut possessio adeptæ, & omnia postmodum gesta sint attentata, & nulla, ante omnia revocanda, & reponenda, quia utriusque & licita est, & permixta, text. in c. à collatione beneficii, de electione lib. 6. juncto. c. non solum, de appell. text. in clem. dispensiosam de iudiciis, juncta clem. sepe, de verborum signif. c. 2. ut lite pendens. in 6.

157 Et hujus articuli istam divisam resolutionem probat Abb. in d. c. constitutus n. 6. 14. & 15. Philip. Franc. ibi n. 9. & Imolan. 6. & 13. Anton. de Butrio. n. 9. 10. & 11. Decius n. fin. Lamb. de jur. patr. lib. 2. p. 2. q. 11. artic. 5. n. 2. Lancelot. Robert. (qui in hac diff. optimè & cum maxima claritate multis in locis loquutus est) de attent. 2. p. c. 12. limit. 4. n. 11. dicens, sic per Dominos de Rota, pluries fuisse iudicatum, quòd quando institutio habet vim interloquutoriz, & sic quando extrajudicialiter efficitur (ut supra per nos) appellatio non admittitur, ut verò quando diffinitive pronuntiat, & per sententiam celebratur, appellatione ab ea pendente, nihil esse innovandum, per eundem Lancelotum de attent. 2. p. c. 12. limit. 49. n. 3. & 5. & limit. 5. n. 14. & 15. & loquendo in institutione facta pendente appellatione judiciali, hoc est, quando proceditur judicialiter, ut sit attentata possessio, ipse Lancelot. 2. p. in præfatione n. 298. & 603. & sequentibus. Natta consilio 568. Calder. consil. 1. ut lite pendens. & idem cum Lanceloto locis superius allegatis tenet Azevedus in Curia Pifa. lib. 2. cap. 4. num. 4. cum quibus hanc doctrinam optimè adeptus est noster Perez de Lara de Capellan. lib. 2. cap. 11. à princ. dicens, quòd à sententia lata in favorem alterius ex litigantibus, cui jubetur Capellaniz collationem fieri altero appellante, non possit sententia prærata, & in contradicitorio iudicio lata executioni demandari. Secus autem quando provisio habet vim interloquutoriz, hoc est extrajudicialis, optimè & melius quam alibi præratam distinctionem probat, explicat, & declarat Hieronym. Gonzal. famosus advocatus, in regula 1. de m. n. & alter gloss. 9. in annotat. à n. 27. nu. sequentibus. & iterum inferius à n. 203. usque ad n. 208. hoc item affirmat Cachus in institut. major. lib. 4. tit. 4. n. 67. Nicolaus Garcia de benef. o. p. c. 4. à n. 16. dicens institutionem presentati factam pendente appellatione per alterum interpositam à sententia ordinarij, & possessionem subsequutam, & presentato instituto captam, pendens appellatione judiciali, interposita ab institutione facta in sententia; esse attentatam, cum

tunc causa appellabilis sit, allegat in id Joann. Andr. Lapum, Domin. nu. 7. & Franch. inc. avaritia de electione in 6. idem etiam probant Brededor. in tract. de appellat. 1. part. à quibus actibus titulo 20. vers. ab institutione presentati, pag. 419. Marcus Anton. Genuenis in praxi Archiepiscop. Curie Neapol. c. 61. nu. 16. affirmans in dict. Curia esse receptam; quòd ubi post sententiam est facienda institutio, ut sit attentata, quando pendet appellatio, per quos & Perez de Lara Lancelot. & Azeved. ita firmat Nicolaus Garcia loco relato num. 22. idem etiam probat Borgoinus Caval. dec. 26. nu. 56. p. 3. & ejus additionator Brixian. in repertorio, verbo, appellatio interposita, dicentes quòd appellatio interposita à provisione, & institutione beneficii facta extrajudicialiter, nec suspendit executionem, nec impedit administrationem lite durante. Secus si judicialiter est facta, quia tunc admittitur, & causam suspendit.

Et loquendo in provisione beneficiorum facta per 158 sententiam, & contradicitorum, quæ etiam declaratur, beneficium esse juris patronatus, ut possit quoad utrumque effectum appellari, post Lancelot. & alias Rotæ decisiones, atque Doctores tenent Joan. Hieron. Campanil. divers. jur. canon. rubrica 11. c. 13. n. 476. fol. 398. & ita pluries tenuisse Rotam, firmat Mareic. var. resol. lib. 2. c. 64. à n. 20. eandem distinctionem à Rota receptam esse, passim reperio; ipsamque hujusmodi in appellationibus recipiendis, vel non, & deducendis attentatis: præ oculis semper habere, ut in terminis videre est per unam Zamoren. beneficii coram Cotta 20. Junij 1575. & alia Calaguritana beneficii 7. Maii 1574. coram Blanqueto. Compstellana parochial. 9. Decembr. 1592. noviter fuit resolutum in alia Calaguritana beneficii 18. April. 1603. & in alia etiam Calaguritana, de Ollavari. 28. Januarii, & 22. Martis 1604. quarum meminit Hier. Gonz. loco citato supra n. 203. & iterum n. 28. quo loci dicit, in hac ultima decisione ipso informante, decessit fuisse, quandam constitutionem disponentem institutionem, quòd præsentata à majori parte Capitularium, presentato statim fiat collatio, & traditio possessionis, de qua constitutione fuit oppositum per quandam presentatum, de quo ibi: cui per Rotam fuit responsum, ultra alias rationes, non excusans attentatam possessionem, & institutionem subsequutam, quia dicta contradicitor esset intelligenda, quando extrajudicialiter proceditur ad institutionem, non autem quando judicialiter, quia tunc appellatio emissæ habet utrumque effectum suspensivum, & devolutivum. Ita ut ea pendente, vel termino ad eam proponendam, non potest fieri actualis collatio, & institutio. Imò facta foret attentata, & nulla, ut per eundem in dict. num. 203. & Doctores supra citatos.

Ejusdem etiam distinctionis sequutus meminit optimè Marquell. in tract. de commissionib. 1. p. c. 13. n. 99. ut ab institutione extrajudicialiter facta appellationi emissæ deferendum non sit. Secus autem appellationi interjectæ ab institutione facta, & celebrata in forma iudicii contradicitorij, quia tunc ut licitè deferendum est, & quidquid ea pendente fuerit attentatum, tunc ut nullum protinus revocandum, allegat Rotam dec. 33. de appell. in novis, & Achill. dec. 26. de appell. qui ita nuperimè fuisse decisum per Rotam coram Dominio Pernia in una Auriens. I. Julij 1596. testatur, allegat etiam Lancelot. ad id.

Pariter etiam hanc doctrinam amplexa est Rota pluribus causis, signanter in una Neapolitana. Capellaniz de mense Decembr. 1562. & in alia Calaguritana portionis, de Amarita 27. Julij 1575. quæ est decisio 6. 2. part. diversorum, & alias plures, quas allegat Nicolaus Garcia dict. 2. tomo 9. p. c. 4. à num. 17. & ibi à n. 24. versiculo non refragatur usque ad n. 26. alias decisiones

ipse ponit in consilio 252. num. 24. & seq. ubi latissime. Adde quod dicit Bald. in l. 2. Cod. de appellat. quod si causa possessori, in qua est prohibita appellatio, committatur appellatio remota, non poterit appellari in illis etiam casibus specialibus, quibus erat permissa. Sequitur Ruinus consil. 82. nu. 4. vol. 5. Roland. à Valle consil. 7. vol. 3.

184 Ex qua ratione dicunt Joseph. Ludov. decis. Perus. 24. Domina. n. 22. & 23. Joan. Baptist. Ponta. tractatu de spolio lib. 4. cap. 3. sub num. 42. fol. 305. Negofantius de pigno part. 8. memb. 1. num. 3. fol. 252. Pute. decis. 293. in causa Placent. sub num. 2. lib. 2. Contardus in l. unie. in ampliatio. n. 131. Cod. si de moment. dicentes, quod statutu prohibens appellationem in possessoriis, debet intelligi, ut illam prohibeat in casibus, quibus alias jure communi erat permissa, ne redderetur superfluum.

185 Et confirmatur, quia si clausula (appellatioe remota) apponatur in referri possessori, operatur, ut nullatenus appellatur, etiam ubi alias appellatur in aliquo casu speciali. Ampliat autem naturam possessorii, & removet obstaculum, ut sic aliquid ultra jus commune operetur, Franch. in cap. pastoralis 53. num. 12. in fin. quest. 17. de appellat. Contard. ubi proxime in ampliatio. numero 134. licet aliter intelligat Scaccia de appellat. quest. 17. limit. 6. memb. 7. numero 114. & sequentibus, & verum quest. 17. limit. 6. memb. 6. sub num. 24. & 25.

186 Et denique hoc idem probatur ex resolutione illius questionis, de qua per nos infra 3. part. cap. 4. & per Hieronym. Gonzal. de alternat. gloss. 6. n. 226. & supra, quod quando Ordinarius aliquem elegit ad Parochialem, cujus sententiam, seu iudicium aliqua iusta causa non fuit exequutus, & postmodum iudex superior per appellationem ab altero oppositore aditus, eam revocavit. Sed tunc suam secundam sententiam, qua iussit alicui fieri collectionem, possit executioni mittere appellatione ab ea interposita non obstante, quia eadem ratio in ista secunda sententia ad executionem viget, quae in prima, quando non est exequuta à primo iudice Ordinario, cui recte conducitur quae late dixi infra 3. p. cap. 11. per totum. Vides igitur & in fortioribus terminis, prout est secunda sententia, quod appellatio non admittitur in Parochialibus emissà à sententia lata in contradictorio iudicio cum causae cognitione, & processu iudiciali, quia (ut inferius probavimus) appellatio postquam legitime intimata est, beneficium faceret litigiosum, & ita ista nostra sententia, & intelligentia ad Concilium Tridentinum, & motum proprium Pii V. communiter practicae in supremis tribunalibus aditis per viam violentiae, ut si alias servata est forma praedicti decreti Tridentini, motus proprii aliarumque Canonicearum constitutionum, ordine non omisso, & iudicè ab Ordinario processum esse inveniatur; vim nullam fieri appellationsi huiusmodi non deferendo indistinctè declarant, & insuper pro huius questionis nostra resolutione vide quamplures doctrinas, & fundamenta adducta per Rotam, cujus decisio literaliter est apposità infra, 3. part. cap. 4. à num. 67.

Igitur in praedicta quaestione, & limitatione tres sunt deducendae conclusiones, cum aliis tribus declarationibus pariter deducendis ex resolutione à nobis tradita circa illam altercatam quaestione, an quando prohibita est appellatio à causa principali censetur etiam prohibita à gravaminibus incidentibus, & emergentibus, de qua nos supra hac 2. part. cap. 6. à numero 32. ubi late. Ex quibus factius apparebit resolutio ad nonnulla dubia, circa hanc materiam in discursu agitata.

187 Prima sit conclusio, si in provisione quoruncumque beneficiorum simplicium, puta, collatione, electio-

ne, praesentatione, institutione, seu confirmatione, proceditur sui primæva natura retenta, hoc est, extrajudicialiter, appellationi ab his actibus, tanquam extrajudicialibus, emissæ ab aliquo iudex non deferens, sed ea non obstante, ad executionem, & possessionis traditionem deveniat; vim non facit, quam probant Doctores superius citati.

Hanc conclusionem declara, seu extendit, quod 188 cum in his actibus appellatio unum habeat effectum, devolutivum scilicet, non suspensivum, pariter procedat, & habeat locum in his gravaminibus, quae accidere solent in discursu ipsius provisionis, etiamsi de qualificatis sint qualificata; gravamina voco, quae vel habent vim diffinitivæ, vel contineant damnum irreparabile, vel præjudicialis sint principali negotio, secundum Concilium Tridentinum, & ea quae late in ejus explanationem congestimus supra hac 2. part. cap. 1. nam hoc casu prohibita appellatione in negotio princ. ceteri etiam prohibita ab incidentibus articulis, probavimus late in dict. c. 6. nu. 1. distinctionis membro dicitur 2. part. à num. 42. cum sequentibus, quia accessorium sequitur naturam causae principalis, & quia articuli causae ejusdem naturae sunt, cuius est causa, & cum quid prohibetur, prohibetur censetur omne, per quod venitur ad aliud, de quibus per nos late in d. cap. 6. à n. 42.

Et illud magis præcipue urget, quia quando provisio est extrajudicialis, singuli ejus actus, & articuli de per se sunt necessariò extrajudiciales, & sic à nullo tanquam ab actu extrajudiciali appellatio emissà suspendit, & hoc optime probatur in duabus decisionibus Rotae, in declaratione secundae conclusionis infra adductæ, in quibus ad iudicandam appellationem habere utrumque effectum, interpositam à quodam legitimo gravamine incidente in provisione cujusdam beneficii simplicis, fuit necessarium, ut constaret, in provisione litem esse introductam, & iudicium formatum, vide infra à n. 192. ubi dictæ decisiones adducuntur, & n. 215. & supra.

Secunda sit conclusio, generaliter ab omni provisione quoruncumque beneficiorum simplicium, in qua proceditur alterata sui primitiva natura, & sic iudicialiter iudicii forma servata cum contradictore & causae cognitione: appellationi interpositae non deferens iudex, vim facere, declarandum, & possessionis traditionem, omniaque reponenda in eodem statu, quo erant tempore appellationis emissæ, vel emittendae, quam comprobant Doctores supra in ista quaestione adducti.

Et istam conclusionem declara, quod cum à diffinitiva hoc in casu sit admittà appellatio quoad utrumque, minime deneganda est ab incidentibus, seu emergentibus gravaminibus, quando, scilicet, sunt qualificata, vel quia vim habent diffinitivæ, vel quia damnum continent irreparabile, vel præjudicialia sint causae principali, quemadmodum in ceteris causis; secus autem quando qualificata non sint, secundum Concilium Tridentinum sessione 24. de reformatione cap. 20. textus in leg. 2. ff. de appellat. recip. leg. ante sententiam, C. quorum appellat. non recipit, & quae late congestimus supra hac 2. part. cap. 1. Et hanc declarationem probant duae Rotae decisiones, altera 265. libro 3. part. 3. divers. altera verò 227. part. 3. libro 2. divers. ubi appellatio ab incidenti gravamine, nempe; injusta denegatione termini petiti à quodam, oppositore cuidam Capellanæ, & sic beneficio simplicis, & sic emissà à quodam gravamine irreparabili, & iusta, ac legitima in Rota fuit iudicata appellatio, habens utrumque effectum, inquisito & confisio prius quod praefata appellatio esset iudicialis, quia erat provisionis processus judicialiter inchoatus, & lis introducta, cum esset edictum propositum; & facta oppositio, & opposita legitima executione, quia erat in proxi-

189

proximiori gradu consanguineus ad Capellaniam, allegando ad hoc Lambert. de iure patrimonat. artic. 9. quaestione 4. princip. quem nos in id multis in locis superius citavimus, de quibus decisionibus mox est tractandum.

Tertia sit conclusio, à provisione Parochialium, sive judicialiter, sive extrajudicialiter procedatur; appellationi emissæ iudex non deferens, sed executioni sententiam mittens, vim nullam facit, cum hoc casu appellatio non suspendat, ex dict. Trid. motu proprio, & Doctoribus supra, & ex infra dicendis.

194 Hanc conclusionem declara pariter, quo prima conclusione, ut cum sit prohibita appellatio, non quoad utrumque effectum, sed suspensivum duntaxat, (ut mox apparebit) minime admittenda est ab incidentibus, & emergentibus in ipsa provisione, sive judicialibus sit sive extrajudicialibus, ex his, quae resolvimus supra hac 2. p. cap. 6. à num. 42. ubi diximus, quod quando appellatio prohibetur quoad unum effectum tantum, censetur etiam prohibita ab incidentibus, seu emergentibus, cui adjecimus nonnullas limitationes, quas hic repetere potes. At verò quando in negotio principali appellatio prohibita sit quoad utrumque tunc appellatio admittenda est ab incidentibus, seu emergentibus quibusvis gravaminibus, etiam non qualificatis, quia tunc quodcumque gravamen fit, iam est irreparabile per appellationem à diffinitiva ex Concilio Tridentino sessione 13. de reformat. cap. 20. & nos late probavimus ibi 2. distinctionis membro à numero 8. ad quae te remitto, & ita conferendas & conciliandas alias duas contrarias Doctorum opiniones, firmavimus ibi.

195 His sic propositis & declaratis conclusionibus, facillimè venies in cognitionem difficultatum, quae circa hanc materiam accidunt, quorum nonnullas in specie resolvam. Et primitus ex his, quae in hac tertia conclusione cum declaratione diximus cavendum est omnino à Hieronym. Gonzal. nu. 223. & 224. quem similiter reprobandum civitati supra 2. part. cap. 6. à n. 70. dum dicit, loquendo in Parochialibus, quod licet in eis non appelleretur, poterit appellari à denegatione termini ad probandum, non admittione articulorum, & similibus gravaminibus incidentibus in causa, motus ex doctrina aliquorum Doctorum tenentium prohibita appellatione in causa principali sic censeri prohibitam in incidente, à me cum aliis in d. cap. 6. hac 2. part. ad num. 70. & supra adductis, quos ibi procedere & intelligi dixi, quando appellatio in principali prohibetur quoad utrumque effectum, aliqui verò loquuntur in terminis aliquarum limitationum, quae communes sunt omnibus negotiis, & causis à jure privilegiatis, respectu suspensivi effectus, quas ibi probavimus, scilicet in interlocutoria super legitimatione personarum, in ordinato processu, in defectu jurisdictionis seu aliorum defectuum, & nullitatum, & aliis, quibus casibus permittitur esse appellationem quoad utrumque, diximus, etiamsi à principali causa prohibita sit quoad unum devolutivum, nempe, ex nonnullis ex his Doctoribus, quos ipse Gonzalez citat absolutè, & indistinctè qui omnino est reducendus ad terminos huius conclusionis cum declaratione, ut etiam latius adnotavi jam in d. cap. 6. hac 2. p. ad n. 70. & sursum per multos numeros.

196 Illud etiam libet declarare, in quo nimis variè & confusè loquutum fuisse Nicolaum Garciam reperio, quomodo negata intelligatur, vel permittà appellatio à relatione examinatorum, & electione Episcopi ad Parochialem, in quo Nicol. Garcia de beneficiis 2. tom. 9. part. cap. 2. nu. 240. 242. & 246. hoc dividit in duas partes, scilicet in reprobatione, seu quavis alia relatione examinatorum, ut in illa sit permissum prohibita appellatio quoad utrumque effectum devolutivum, suspensivum simul, ut ex dict. num. 242. constat, & repetit iterum in num. 252. prope finem, & in mala electione Ordinarii, quod in illa appellatio quoad unum tantum, suspensivum effectum, & prohibita, de quo in dict. num. 246. quibus ita declarat, quod antea nu. 239. dixerat absolutè, à reprobatione examinatorum non dari appellationem, à mala autem Ordinarii electione dari.

vum, suspensivum simul, ut ex dict. num. 242. constat, & repetit iterum in num. 252. prope finem, & in mala electione Ordinarii, quod in illa appellatio quoad unum tantum, suspensivum effectum, & prohibita, de quo in dict. num. 246. quibus ita declarat, quod antea nu. 239. dixerat absolutè, à reprobatione examinatorum non dari appellationem, à mala autem Ordinarii electione dari.

Sed ut tibi clarior iste articulus liqueat, suppono quod Concilium Tridentinum dict. sessione 24. de reformatione cap. 18. dum formam assignat Parochialium provisionibus, ita dicit post medium (nec praedictorum examinatorum, quominus executionem habeat, nulla devolutio, aut appellatio, etiam ad Sedem Apostolicam, &c. impediat aut suspendat, &c.) & in constitutione motu proprio Pii V. post medium ita legitur (quod si Episcopus minus habilem posthabitis magis idoneis legerit, possint hi, qui rejeçti fuerint, & mala electione huiusmodi ad metropolitanum, &c. vel si ipse eligens, metropolitanus, aut exemptus fuerit, ad vicinorem Ordinarium, uti nostrum, & Sedis huiusmodi delegatum, aut alias ad ipsam Sedem Apostolicam appellare, &c.)

Sequitur & facit (hac tamen appellatio interposita interim non impediat, an suspendat, quominus electio per Ordinarium primo loco facta, interim debita mandatur executioni, & provisa ab eadem Ecclesia causa appellationis huiusmodi pendente, non amoveatur, &c.) Ecce igitur quanta hac jura claritate procedunt in amovenda appellatione in provincialibus Parochialium, ut scilicet relatio quaelibet sive reprobandum, sive approbandum, examinatorum Synodalia, quam faciunt Ordinarii; ejusque arbitraria electio mandentur executioni; hujus virtute possessio, Parochialis tradatur, quam nulla appellatio impedit, nec suspendit. Ex quo evidenter colligitur, & apparet, solum suspensivum effectum esse in huiusmodi appellationibus sublatum, ita comprobant Flamin. Paris. de reg. beneficii lib. 8. quest. 9. num. 104. Cuchus de re Ecclesiast. cap. 27. de Parocho num. 6. & 7. Marc. Ant. n. Genuens. in praes. Archiep. Scop. cap. 65. num. 5. Zerola in pract. Episcop. 1. part. 1. verbo Parochia §. 2. dub. 8. Hieronym. Gonzal. de men. alter. glossa 6. n. 163. & idem in glossa, in annotat. n. 209. dicens ibi, ita pluries censuisse sacrum Concil. Trident. Congregationem, ex quibus parem vim habet appellatione à reprobatione, quam ab electione, virtute ejus facta ab Ordinario, Joan. Hieron. Campanil. divers. jur. canon. rubrica 11. c. 11. c. 13. n. 476. post medium.

Et ita minus rectè loquutum fuisse Nicolaum Garciam supra; in distinguendo hoc casus, apparet, qui convincitur tam ex D. Doctoribus, quam ex duabus Rotae decisionibus, interpretum Concilii Tridentini congestis à Farinacio 4. part. quarum altera est 23. in ordine edicta 4. Maii 1592. quae sic ait. Congregatio Concilii censuit, à reprobatione examinatorum dari appellationem ad effectum devolutivum à die scientiae, altera 256. in ordine, die 7. Augusti 1600. in hac verba. (Congregatio Concilii censuit, à reprobatione examinatorum, qui aliquem ex concurrentibus ad Parochialem Ecclesiam vacantem, minus idoneum renuntiarunt; dari appellationem ad effectum devolutivum, non autem suspensivum) ergo à reprobatione examinatorum non est prohibita appellatio quoad utrumque, ut perperam intellexit Nicolaus Garcia supra dict. nu. 242.

Est desuper advertendum, quod cum in Parochialibus, non datur appellatio suspensiva, sed devolutiva duntaxat, provisa in possessionem missis interim pendente dicta appellatione coram superioribus ab ea amovendus non est, juxta dictam constitutionem Pii V. supra relatam, & notant Zerola, Cech. Genuens. B b 2 Gon-

credunt ea, quae si exprimentur esse vera, & se posse probare, &c. ut ex d. juribus constat, in supradictis casibus nimirum cessare, quoniam licet forma specifica sit adimplenda, & non per equipollens, juxta notata in l. ff. de liberis, & posth. tamen quando forma requiritur propter certum finem, & certum effectum, sequuto fit...

Episcopo aut ejus Vicario comprobaret teneatur. Igitur ubi adest legitimus impedimentum, terminus competens, rotogandus est, quoniam legitime impedito non currit tempus, l. ut perfectus Cod. de ann. except. Craveta consil. 27. i. col. 2. Menoch. consil. 38. n. 35. vol. 2. Riminal. consil. 21. n. 29. lib. 1. Ripa in tractatu de peste in 3. quest. 6. Hieronym. Previdon in eodem tractatu de peste, versic. vidimus. Parisius consil. 143. colum. 1. vol. 4. Callador. decisione 1. de dilat. Caputaq. decis. 73. part. 2. hinc impeditus resignatarius propter legitimum impedimentum excusatur a publicatione...

curato de Nigran. Diocesis Tudenis, ex hoc eodem impedimento, de quo in decisione relata, & ita tenendum est, dum alias omnis dolus ablit, & fraus. Quod declara, ut haec resolutio procedat, dummodo sic impeditus revocationem praetendens, intra terminum edictorum se opposerit, ut constat ex declaratione, ibi, nisi, qui descripti fuerint, excusent se legitimum impedimento, &c. ut constat ex d. decisione, & Gonzal. ibi. Secundo declara, dummodo impedimentum fuerit probatum, & consiliter ordinario, probat d. Concilium Provinciale Compostell. d. actione 2. decreto 32. (aut morbo fontico labore, quem sufficienti testimonio coram Episcopo, aut ejus Vicario comprobare teneatur, &c.) probant etiam Caputaq. decis. 71. part. 2. & l. ultim. §. ill. m. C. de tempor. appell. l. in except. ff. de proba. Abb. in c. plerumque nu. 6. de rescript. & in cap. transmissis, nu. 6. de praescription. & in cap. suscitatus de rescr. Angel. in l. ejus nu. 2. C. quorum appellat. non recipian. Decius consil. 554. nu. 6. Parisius consil. 108. n. 11. volum. 4. decis. Pedem. q. nu. 4. Curtius in l. admonendi n. 280. ff. de iurjurat. Corneus consil. 56. lib. 1. Oldrad. consil. 60. col. 2. num. 4. Debet tamen, qui vult praetextu impedimenti se adjuvari, duo probare, scilicet, quod impedimentum fuerit tale, ut illud removeri non poterit, l. sed est §. 2. ff. ex quibus causis major. Decius consil. 677. n. 4. Socinus junior consil. 76. nu. 79. volum. 1. Covarra consilio 270. nu. 2. Gonzadi. consil. 38. nu. 11. & est Doctorum communis opinio; quia regula vulgaris est impedimentum non exculare, cum posset removeri, Bartol. in l. sed est §. 2. idem in quibus diebus, ubi Socin. senior. 3. not. ff. de condition. & demonst. cum aliis Menoch. d. arbit. jud. casu 118. & consil. 1101. n. 116. vol. 1. impedimentum proprie est, cum evitari non potest, non aliter. Paris. consil. 67. nu. 64. vol. 3. Flamin. Paris. de resig. benef. lib. 11. tom. 2. q. 13. l. nu. 29. Secundo, quod debet probare est; impedimentum allegatum fuisse causam immediatam non faciendi illud de quo queritur, Innocen. in cap. transmissa de praescript. ubi Felinus n. 7. Decius 557. colum. 2. Craveta consil. 151. n. 22. Boerius decis. 40. nu. 4. Menoch. dict. casu 128. ad fin. Caputaq. decis. 72. n. 5. part. 2. & n. 7. refert ita dictum fuisse in una parochiali Toletana prima Junii coram Achille de Grass. & sic non satisfacit simpliciter probare impedimentum, sed debet quis probare diligentiam suam, quam fecerit pro illo removendo, l. qui commeat, ubi Bart. ff. de re milit. text. in cap. fin. de electio. Alex. consil. 4. lib. 2. Afflicti decis. 29. nu. 1. late Contard. in repetit. l. diffamari, n. 117. Cod. de ingenuis & manu. Rebuff. in tract. de execut. n. 48. Cevallos consil. 304. n. 123. Crocus consil. 181. n. 24. lib. 3. Natta consil. 258. n. 6. & ita fuisse resolutum in Rota in d. Parochiali Toletana testatur Caputaq. d. decis. 72. p. 2. & ita etiam fuit resolutum in una Lucaena. Abbatis coram Thom. de Thanis 16. Martii 1556. teste Pateo decis. 8. sub rubrica de resitut. in integ. ex ratione scripta, quia non dicitur quis aliquo modo impeditus, si impedimentum potest removeri. Qualia autem ad haec dicitur legitima impedimenta, vide text. in l. 2. cum suis §. ff. si quis can. dict. l. qui commeat. ff. de re milit. cap. fin. de electio. late Mascard. de proba. concl. 384. optime per Menoch. de arbit. casu 118. per tot. melius & magis ad longum Flamin. Paris. de resig. benef. lib. 11. nu. 2. q. 13. apud quos, quae cumque quaesieris, circa impedimentorum materiam, invenies ad refecionem, ultra supra relata. Caeterum circa praedicta nota, quod ordinario in provisione parochialium ob ejus, & animarum periculum, & oraeque vacantium in mensibus reservatis impedito danda est dilatio multum taxata, & moderata,

necessaria tamen, & minor, quam si in aliis causis contingeret impedimentum allegatum; tum ex ratione periculi, de quo superius, tum etiam quia parochialium vacantium in mensibus reservatis, debet fieri concursus ab ordinario intra quatuor menses à die vacationis, seu saltem habitae notitiae, & infra illosmet quatuor menses, mitti literas commendatitias, seu fidem approbationis Romano Pontifici significare, alias corruit provisio, ut constat ex d. constitutione motu proprio Pii V. versiculo ac illarum etiam quarum collatio, &c. ut fuit resolutum in una Toletana beneficii 28. Novemb. 1578. quae est in impressis decisio 481. pag. 1. divers. & tradunt Flamin. Paris. de resig. lib. 8. quest. 9. n. 107. Hieronym. Gonzal. d. mens. alter. gloss. 6. n. 131. cum seqq. & supra nu. 111. cum seqq. & quando alicui actui gerendo, seu celebrando terminus oppositus est dilatio à iudice parti assignanda, ita limitanda, & regulanda est, ut actus principalis tempellive & perfecte celebretur, & ne pereat, ita probant eleganter Bart. & omnes, in l. ff. de glande legenda. Menoch. d. arbit. judic. dist. casu 118. num. ... & probatur text. argumento in l. 2. §. omnes, & ibi Petrus de Su. ff. de iudicis, & notat in L. quoties, C. de precibus Imper. offer. Speculator titulo de dilatio. versiculo nunc videamus, versic. sed nunquid. & Bartol. in l. fin. de dilat. Bertachi. in verbo dilatio nova, versic. 38. & versicul. dilatio etiam, versic. 49. quibus addes quae nos 4. part. c. 13. à n. 62. Sed jam ille me invocat, qui jam transacto termino edictorum se opponit, petens admitti ad examen, & concursum, cum jam descriptis, tamen nondum perfectum, & non admissis à denegatione emittens appellationem; an si ei non deferatur, vim fieri delectetur. Pro cuius resolutione unum suppono; quod ille, qui se opponit post terminum ab edicto designatum, re tamen integra, id est, ante factum, & peractum examen, utique sit omnino cum descriptis admittendus, ut censuit sancta Congregatio in his verbis: An occurrente vacatione beneficii in concursu providendi, ad quod intra terminum in edicto praefixum plures sint oppositi, si dicto termino elapso, aliter superveniat re integra, debeat admitti? Congregatio Concilii censuit, re integra, esse utique admittendum. Juxta quam, & alias Rotae decisiones, ita resolvit Hieron. Gonzalez de altern. gloss. 9. §. 1. n. 115. cum seqq. & post longam hinc inde disputationem, multa adducens ita pariter resolvit Nicol. Garcia de benef. 9. part. cap. 2. à n. 200. ubi ad litteram refert decisiones Rotae inhaerentes praefatae declarationi Congregationis, dicentes, ut ad hoc aequitas, & favor Ecclesiae suadere videtur, cujus interit plures oppositores concurrere, ex quibus possit eligi commodior, juxta text. in cap. de quibus 20. dist. cap. noscitur in fin. de his quae sunt à Praelato. Caesar. de Grass. decis. 2. n. 10. de iurjurat. nec caeteri oppositores descripti possunt conqueri, cum principaliter agatur de re, & utilitate Ecclesiae, quia edicti terminus non praefigitur, ut postea alii nequeant admitti, sed ut sciatur, non esse amplius expectandum, pro quibus etiam facit Concilium Provinciale Compostell. d. actione 1. decreto 3. cujus verum intellectum assignat Garcia supra n. 204. & seqq. ubi etiam aliis, quae in oppositum afferuntur, satisfacit. Igitur cum forma Concilii Tridentini d. cap. 18. sit, ut edicta proponantur, ut omnes illi, qui velint se opponere admittantur, ut omnes illi, qui velint, se examinare, & descripti fuerint, examinentur, ut constat ex d. constituto. motu proprio, & declarationibus Cardinalium, & iste comparens re integra, intra limites fit Concilii constitutus; sequitur, ut à sibi denegata admissione, & provisione, tanquam nulla, & stricta, eo quod peccatur in forma; appellationi sit interpositae deferendum. Et hanc opinionem ut possit ab hujusmodi admissionis denegatione, appellari, loquendo in parochialibus à principio

principio questionis, tenet Nicol. Garcia de benef. d. 9. part. cap. 2. nu. 206. prope finem, eandem esse opinionem comprobatur Gonzalez d. gloss. 9. in annot. nu. 183. qui pariter potest intelligi in Parochialibus, tum quia fe refert ad gloss. nu. 115. ubi de his loquitur, tum etiam ex ratione modo tradita à nobis, & in hoc casu commodius erit, tertium genus violentiæ concedere, nempe reponendo attentata, & admitiendo oppositorem, vim nullam esse; si minus ita fiat, vim esse deferendum, ac reponendum.

Et pro perfectione hujus materiæ circa illud, quod in secunda conclusionis superioris tradita, qua firmavimus appellationem interpositam in beneficiarum simplicium provisione, in contradictorio judicio & judicialiter per sententiam diffinitivam facta; habere utrumque effectum: nunc querere libet, an consuetudo in aliqua Ecclesia vigens, possit contrarium operari, ita ut debeat sustineri. Hanc questionem latè tractarunt Lancelot. Robert. de attent. 2. part. cap. 12. limit. 48. Gonzalez supra à num. 211. Perez Lara de anniver. & cap. lib. 2. c. 11. nu. 13. Rota decis. 1155. 3. p. libr. 10. divers. Nicol. Garcia de benef. 9. part. c. 4. à n. 27. reserentes unanimiter, hujusmodi consuetudinem exequendi sententias virtute earum, & mittendi in possessionem Capellaniam, seu cuiusvis alterius beneficii simplicis, illos, in quorum favorem latæ sint, esse omnino validam, & tolerabilem, quam revera & de ea legitime constitit; quia tunc cessant attentata, & ita fuisse decium in Rota, in una Pampilon. Parochial. 16. Junii, anno millesimo quingentesimo nonagesimo septimo, testatur Gonzal. supra, & in alia Compostellana, de qua Garcia d. n. 29. cum sit fat talis consuetudo laudabilis ac evitandum præjudicium, imminens Ecclesiæ periculum ex diurna vacatione, cap. si Apostolica 35. de præbend. lib. 6. cap. quam sit 6. c. ut circa 4. de electione lib. 6. cap. nuper desitu cum inter universas

276 de electione in decret. cap. postquam 50. dist. nam res publica læditur, si diu beneficia vacant. Joan. Monach. in c. 1. n. 25. de concessione præbendæ, & ideo si pro hujusmodi appellationis delatione Curia Regia adæatur, si ex actis apparuerit de hujusmodi consuetudine exequendi sententias, vim nullam adesse, declarabitur, alios DD. citavimus in proposito hæc 2. p. c. 8. nu. fin.

277 Pariter & idem dicendum est, & probandum in statuto seu constitutione Synodali, disponente hujusmodi diffinitivas sententias executioni mandandas. ut Lancelot. de attent. 2. p. cap. 12. limit. 48. nu. 7. Hieronym. Gonzalez supra n. 213. Nicolaus Garcia d. c. 2. nu. 30. & pluries ita sensisse Rotam, cujus decisiones referunt: testanturque ipsi, dummodo talis constitutio Synodalis, seu statutum foret autoritate Apostolica confirmatum, seu confirmata, aut longo tempore observata, ut probat Gonz. ibi num. 214. & seq. quidquid censetur Garcia d. nu. 31. ad fin.

278 Qui tamen in hoc libenter conveniunt, ut statuti, vel constitutionis dispositio debeat esse clara, non dubia, nec turbida, sed clarè disponentis ex Rotæ decisione

279 ibi per eos; sufficit tamen si sublatâ fuerit appellatio per verba æquipollentia, ut puta, quod denegetur audientia in agendo, & deferendo, de quo nos hæc 2. p. cap. 8. per totum, vel quod sit remota contradictio, & omnis querela, ut post Bald. Franchum, Decium, & alios, concludit Lancel. de attent. 2. p. c. 12. limit. 8. n.

281 4. & 5. vel si dixerit, quod sententia lata executioni mandetur, quamvis non declaret appellationem remota. Jaf. conf. 187. circa primum sub n. 2. ad medium, vers. similiter lib. 1. Lancel. d. 2. p. cap. 12. limit. 53. n. 63. an autem hujusmodi Synodalis constitutio, seu statutum clara dicentur, si disponentur per dictionem (statim) vide latè per Gonz. d. 216. & seq. ubi cum Rota & rationibus ibi negativè resolvit, de quo nos alibi, ubi quid verius sit, diximus 3. p. cap. 7. à n. 39. cum seqq.

Hujus etiam fatinæ est, an appellatione pendente 282 ab hujusmodi sententiis diffinitivis, latis in provisione beneficiarum, & Capellaniarum, diceatur attentata executio, & possessio, & cætera postmodum gesta, quando fundator Capellaniam, & beneficii removisset appellationem, in fundatione. Et dico quod non, quia fundatoris dispositioni omnimodo est standum, ut scilicet, non obstante appellatione, sententia lata exequatur absque reatu violentiæ, ita in terminis resolvit Lancelot. de attent. 2. part. c. 12. limit. 8. n. 7. quem sequuntur Gonzalez d. gloss. 9. n. 216. & Garcia n. 31. ad fin. 283 nam fundator beneficii in fundatione potest apponere quascumque voluerit leges, & conditiones: cap. præterea el. 2. de jure patron. cap. quanto de censibus, & Trid. sess. 25. de reformat. c. 5. & sess. 22. c. 9. de reformation. Rota decis. 2. de testam. in antiq. Rochus de Curte de jure pat. verbo pro eo quod, n. 25. & seq. Rota decis. 1. de præbend. in novis. Joan. conf. 1. n. 2. & conf. 2. n. 1. bene Navarr. in conf. 8. de præben. incipit, Ecclesia collegiata. Caputaq. decis. 290. part. 2. Lambert. de jure patron. lib. 1. q. 6. prim. à n. 49. & per totam.

Illud tandem ad materiam hujus capitis restat scire, 284 an per appellationem emissam ab actibus extrajudicialibus, negotium fiat judiciale, & litigiosum, vel quando post ejus interpositionem litis pendentiâ inducatur, & facit difficultas, quia cum per appellationis interpositionem non inchoatur processus, nec super appellationem, sed est quoddam præparatorium ad illum, Bartol. post glossam in l. invidus 2. colum. in princ. vers. sculo oppono 3. Cod. de procura. Bertach. verbo appellatio dicitur sub nu. 10. ad medium, imò & ipsa commisionis, & rescripti imperatoris, est actus extrajudicialis, Rota decisio 6. sub nu. 2. vers. sculo & quia rescripti imperatoris non est actus judicialis sed extrajudicialis. Felin. post alios in cap. quoniam contra sub num. 8. de 286 probationibus, item nec datio Apostolorum est actus judicialis. Rota decis. 82. & decis. 88. de appellatio. antiq. Hieronym. Gonz. de mens. altern. gloss. 9. in annot. n. 22. & 23. Hinc est ut in difficultate proposita variz sint, contrariæ, atque diversæ opinionis, de quas ad longum videre poteris per Lancel. Robert. de attent. 2. p. cap. 4. lite pend. in præfatione n. 187. usque ad n. 107. ubi quinque ad id refert opiniones. Illud tamen est apud omnes indubitatum, ut per appellationem extrajudicalem impetrationem rescripti seu commisionis, & citationem ejus virtute legitime exequatam; lis dicatur pendere, & res effici litigiosa, designatque actus extrajudicialis esse, ut & hæc etiam deduces ex his, quæ latè ipse Lancelot. post alios loco proxime citato à num. 28. cum pluribus seqq.

Adverte denique, quod cum actus extrajudicialis 288 non dicatur lis introducta, nec pendere, ut notat communiter Doctores in cap. de electione lib. 6. Lambert. de jur. pat. lib. 2. p. 2. q. 2. princ. art. 3. n. 3. & per totum. & art. 6. n. 3. Lancel. Robert. de attent. 2. p. 2. c. 4. in præfatione n. 275. post alios quos ipse allegat, & nos etiam 289 diximus supra ad princ. hujus capituli, sic nec actus extrajudicialis, vel declaratio interruptit præscriptionem regulæ de triennali, Pureus decisio 174. nu. 4. & 5. nec ullam aliam præscriptionem interruptit denuntiatio, aut testatio extrajudicialis, l. alienam. ff. pro emptore. cap. nihil de præscriptio. ubi latè Fel. n. 5. & idem Felin. in cap. illud sub n. 17. vers. sculo decimagma conclusio eodem titulo de præscription. Franciscus Bald. in tractatu de præscriptio. 3. part. 6. part. princ. quest. 4. n. 18. & 19. cum sequentibus, ubi multis aliis modis declarat Gonzalez supra nu. 33. & 34. ex quo dum ego ad ali-

quando in hoc tribunali dubitatum fuisset, an decretum ordinarium, quo utuntur supremi ejus auditores in adimenda vi illata, five in personis secularibus, five Ecclesiasticis, five in profanis, five in spiritualibus, & Religiosis, ut videre est de ejus natura apud Rodrig. de

de annis redd. lib. 2. cap. 17. cujus & mirificum, & longum libellum confect doctissimus, & prudentissimus Licent. Alvarus de Paz de Quinones meritissimus olim hujus Regalis, & supremæ Curie Senator amplissimus postea in Vallisoleta Cancellaria Auditor, vel dum ipsius cognitio pendet, intercumpat præscriptionem; respondi interrogatus, quod non, ex proximè dictis, juncto eo, quod in præfato secreto non proceditur judicialiter, sed extrajudicialiter, per modum extraordinariæ, & extrajudicialis defensionis, ut per Rod. supra, & Doctores ad eo citatos, & est notissimum apud nos, & maxime quia hoc decretum nullum gerit præjudicium, nec quoad possessionem, nec quoad proprietatem, ut ex ejus conceptione, detegitur ibi, consista de no le molestas, &c. sin perjuvicio & de su de recho, essi in possession como en propiedad, & hoc jure utimur. Hactenus de actibus extrajudicialibus, alios autem nonnullos poteris videre in duobus his proximis sequentibus capitulis.

292 Unum tamen obiter est notandum, quod ut memorabile mirum in modum intulit, & exclamant Marant. & Vestrius statim citandi, quod in causis beneficiaribus appellatio extrajudicialis vim citationis habet, adeo ut appellatus comparere tenetur coram judice ad quem, absque alia aliqua citatione, aliàs in ejus contumacia procedi poterit, in quo & non paucos decipi, spectantes, & imputantes iterum citari debere, ideoque in judicio sui copiam facere neglecti, lis absque contradicatore agitur, facilius appellans obtinet, sicque pluries se in Romana Curia decium vidisse, testatur ipse Maranta in praxi 6. part. princ. vers. sculo & quandoque appellatur n. 258. & 279. fol. 1501. eleganter post eum Ant. Cravet. in addit. ad praxim Vestrii lib. 3. c. 7. n. 4. post Abb. in cap. cum sit Romana n. 10. de appellat. & per eundem Marant. Scaccia de appellat. quest. 17. ampliat. 16. à n. 44. Philip. Franc. in c. bon. memoriæ 51. sub nu. 17. vers. sculo sed conclude sic, de appellat. Greg. Tholosa. tract. de appellatio. lib. 1. cap. 11. sub n. 3. vers. sculo 1. differentia fol. 86. & quod hujusmodi appellatio extrajudicialis in beneficiaribus habeat vim citationis, & devolvat causam ad Curiam tenet Rota, teste Caputaq. decis. 35. appellaverat n. 1. part. 1. Achilles Grassis decis. 14. præbend. n. 2. de appella. & decis. 5. alias 231. appellatio extrajudicialis n. 1. & 2. de appellatio fol. 106.

293 Sarnerius de triennali q. 54. vol. 4. in fin. Gratian. obiter dissectat forens. tom. 1. c. 66. sub n. 38. ubi tractat, an & quando appellatio extrajudicialibus inducat litis pendentiâ, ex Sarnerio excipit appellationes extrajudiciales in causis beneficiaribus.

294 Quibus convenit, quod appellatio extrajudicialis non est propriè appellatio, sed provocatio secundum Innocent. in cap. cum sit Romana num. 1. & Abb. n. 21. in fin. & rursus ipse Abb. in cap. bonæ memoriæ 51. n. 5. & 8. Decius nu. 20. in cond. differentia, de appellat. Cæsar. Contard. in leg. unica limit. 15. nu. 3. Cod. si de mone. poss. ff. & ex hoc provocatio hæc: five appellatio extrajudicialis cum proponatur in judicio, causa non cepta, sed ante illam, ut supra diximus, ideo dicitur provocatio ad causam incipiendam. Innoc. in dicit. cap. cum sit Romana 5. sub nu. 1. Abb. nu. 21. ad fin. Joan. Ferrar. tract. de appellat. cap. 3. n. 17. tom. 5. folio 64. & 295 est veluti prævia ad litem incipiendam, ideo habet vim citationis, tenent Gemina. in cap. 1. n. 5. vers. sculo nota incidenter, de appellat. in 6. Gregorius Tholosa. tractat. de alienatione lib. 1. cap. 11. sub nu. 3. vers. sculo prima differentia fol. 86. Scaccia de appellat. quest. 2. nu. 34. n. 39.

296 & 49. ubi quod quando provocatur ab actu partis, appellatur ad judicem ipsius partis superiorem; quando autem à judice extrajudicialiter procedente, appellatur ad superiorem ipsius.

297 Et his adde, quod licet appellatio judicialis non interponatur à gravamine de futuro, sed de præterito,

vel præterito illato, extra ea quæ latè diximus supra c. 2. à princ. 2. p. extrajudicialis tamen interponi potest à gravamine de futuro, quo, scilicet, quis timet gravari, Philip. Franch. in cap. bonæ memoriæ sub nu. 16. & 17. vers. sculo concludes 11. & idem Franch. in d. consuluit el. 2. sub nu. 4. vers. qui autem sit, & iterum in c. dilecto 63. notab. 7. vers. sculo de quo tamen de appellat. Natta conf. 606. approbo in fin. n. 14. Scaccia de appellat. q. 21. n. 43. Cæsar. Contard. in l. unica limit. 25. sub nu. 3. si de mone. poss. ff. & nos diximus supra d. c. 2. num. 19. & sufficit etiam, quod hæc extrajudicialis appellatio non proponatur à præcedenti gravamine, ex causa vera & legitima, prout in judiciali; sed sufficit quod causa sit verisimilis & probabilis, Scaccia ubi proxime num. 41. Franch. in d. cap. bonæ memoriæ sub n. 7. & ibi Decius sub n. 17. nota. ultim. Felinus in cap. 1. sub n. 3. consideratione 2. de appell. Gregor. Tholosa. titul. de appellat. lib. 1. c. 16. n. 8. differentia 6.

CAPUT XIV.

A decretis Ordinariis, puta, super alienatione rerum Ecclesiasticarum, donatione juris patronatus, & similibus appellationi interpositæ, an si non deferat judex, vim faciat?

SUMMARIUM.

- 1 Decreta judicis sunt actus extrajudiciales.
- 2 Decreta super alienatione rerum, aut Ecclesia, aut minoris extrajudicialiter absque alterius citatione, est extrajudicialis informatio.
- 3 Idem & in delegato, cui diriguntur commissio, ut se informet de utilitate ad alienandum.
- 4 Testes pro sola instructione judicis, & ejus animi motu sine partis citatione possunt recipi.
- 5 Informatio pro judicis instructione nullam habet formam judicii.
- 6 Informationis summaria exceptio super infamia delicti ad effectum relaxandi mandatum de personaliter comparando, est omnino extrajudicialis.
- 7 Ad informationem pro instructione judicis, & ejus animi motu, testes non jurati recipiuntur.
- 8 Testibus non juratis potest credere judex deputatus ad conferendum beneficium cum clausula (si idoneum invenieris.)
- 9 Ex testibus non juratis informatur conscientia judicis.
- 10 Testes requiruntur jurati, si princeps mandat alicui ut se diligenter informet.
- 11 Decretum super alienatione rei Ecclesiæ aut minoris, & super transacione, aut confirmatione alicujus actus, &c. est extrajudicialis.
- 12 Decreta judicis in quibus casibus sint necessaria, & quando in eis procedatur, remissivè.
- 13 Extrajudicialis actus non recipit appellationem suspensivam.
- 14 A decretis super alienatione, &c. appellationi non est deferendum, ut suspendat.
- 15 Ad insinuationis donationis decretis appellari non licet.
- 16 Ad insinuationis decreto donans appellare non potest.
- 17 Decretum in judicio est interlocutoria.
- 18 Decreta super alienatione, &c. non sunt interlocutoria, sed vim earum obtinent.
- 19 Decreta super alienatione, &c. nullius sunt præjudicii sed semper intelliguntur absque tertii præjudicio.
- 20 Confirmatio non tollit defectum rei confirmatæ extra confirmationem.
- 21 Decreta super alienatione, &c. non impediunt, ut aliter possit contra eam venire.